

פס"ז עומד אדם ברכ"ר עד ברכות אחרת. פרק המואל חטילין (דף ז"ח): בתב הראב"ד ז"ל שבוט הוא זה ובגמרא חסייע ליה לברא וכו' שכן דומין למשנתו זו ע"כ: ואבי אומר תמסייע שש פקדון של הראב"ד ז"ל יאמר דבר זה אלא"כ הים ספרו משובס והני כותב גיכרת הספר למען תשכיל. פ' בתרא דעירובין חן עומד אדם ברכ"ר ומטלטל ברכ"ר ועומד ברכ"ר ומטלטל ברכ"ר וכלבד שאל ויזילא חן ל"א אמות, ולפי הספרים שסבחיין בכמות ה"ס בא דקתיא וכלבד שאלם עומד בכית או על הגל וזוהם וטולל ברכ"ר כאלו דומיחו כלן וכלבד שלא יזילאנו תארכע אמות ממקום שסיה שונח בו חסמיטין מתניטין לך גורין שמי יכניטו אללו וכן פירש"י ז"ל ויזייקון לאתמוסי בגמ' בא הוית חיוב לימא חסייע ליה ברא דאמר תמסייע חן מתחלת תארכע לך ארכע וסבחייו דך פלי חיוב ודחיין מי קתיי חיוב דילמא בא הוית פסור אלא אסור איבא דאמרי בא הוית פסור אבל אסור לימא תיחיב תיובתיה דברא דאמר ברכא המעביר חן וכו' ודחיין מי קתיי פסור אבל אסור דילמא בא הוית חיוב תמעת ע"כ: סנה עינין רואות כי לנשון כראשון בלשון בעיא קאמר לימא חסייע ליה ואש"ה דחי לה ולא חסייע ליה ולנשון שני בעי לאתוכי ודחי ליה בלשון דילמא הילכך ז"ל סכא דחי ליה וזיל סכא דחי ליה ולא גמרינן מינא פסות כלל, ואש"ה פ"ק דקדוש יאמר חסייע מהו לברא אש"ה ליה הים שום שבוט כספריי וגם ח"ו כי פה קדוש יאמר זה הסבוכ דארכיע כפולי תלמידא קיי"ל כאיכא דאמרי לרעת ריבוי סגאווים ומספריים ז"ל וזאיתו פסיק לישנא בתרא מתרי עממי חרע דלשון דילמא דחיה בעלמא ליה ועוד שא"כ לא הים פסרי חן עומד ברכ"ר ומטלטל ברכ"ר וכו' עומד ומטלטל ברכ"ר עממי, וגם פסרי ר"י אלסם ז"ל שמיטין כל כסאויא הואל תסמיטעו שאין לנשון ממנה אלא כלבון תפסיה ופסוקים דקתיי וכלבד תפסמתי איצטרא דוקא אבל חיובא ליכא ובק ענו דברי ר"מ ז"ל, ובן פסק ר"י סוק ור"מ מקיזי ז"ל וגם בעל המאור לא הקפיד בהשמטתו וזאת מכלל שהוא מסביר כדבריו כדן: וכן עומד עד ואורא ארוך. פ' בתרא דעירובין (דף ז"ח):

לֹא יַעֲמֹד אִדָּם עַד שֶׁהוּא שׂוֹמֵם. פֶּסֶק דְּשִׁבְעָה (דף י"א) וּפֶסֶק בְּתָרָא דַּעֲרֻבִין (דף ז'ט'): בְּרֵאשִׁית עַד וַיִּבְרָא. הַכֵּל פֶּסֶק בְּתָרָא דַּעֲרֻבִין:

פט"ו יא אמת המים שהיא עוברת בחצר וכו' אם נשאר מלך הפרצה פס מכלן ופס מכלן וכו'. בפ"ק דעירובין (דף י"ג) ח"ר לשון ים הכנס לחצר אין ממלאין ממנו בשבת חל"כ יש לו מחילה גבוהה עשרה טפחים ד"ל שפרצוהו יורד מעשרה לכל עשרה ח"כ כלום ובגמרא ומימלא הוא דלא מלין הא טלמלי מסלמלין והא נפרצה במילואה למקום האסור לה הכ"ע דלית ביה גידודי. ודברי רבינו טעם לדברי רשב"ם שכתבו החוספות שפירוש דלית ליה גידודי שלשון הים הפיל הקרקע ונשאר גידודים גבוהים

והקשו היכי דמי אי דלית ביה ד' בעליון אפילו כנגד חלום לא ישחמש לפי שהוא רשות בפני עצמו חפ"י בלא נרץ הלון והסתחון ג"כ רשות אחרת ואסור עליו. וגרסה מדברי רבינו שאפי' אין בהסתחון ד' חוסר עליו. וכן נראה שאסור להשתמש בהסתחון ממה שאמר ואסור זה על זה אי דלית ביה ד' הרי אין לאחד מהם שום רשות אלא מקום פטור ולמה יאסרו זה על זה

ישחמשו בשניהם. וסורין חפ"י שהסתחון רחב ד' וישנו רשות בפני עצמו ואסור על העליון אלא שריון שאין העליון רשות בפני עצמו מה שהוא כנגד החלון מותר שהוא כחורי חלום. וכל הישרין חלו בכלים הנשברים כדברי אב"י שלא מלא הישר למשנתו אלא בכך. זה פירוש הסוגיא לפי גרסת רבינו. וכחז הרשב"א ז"ל אפילו היו כמה זיוין לאדם אחד משחמש בכל הכותל. ופירוש חס"י שם ז"ל אחר לאדם אחד ואפשר שאף רבינו לכך נחמין. ויש גרסא אחרת לרשב"א ז"ל ולפיה המפרשים שגורסין היכי דמי אי דלית ביה ד' אפילו כנגד הלון נמי לא ישחמש אי דלית ביה ד' מאי חיריט כנגד חלון אפילו בכלי כותל נמי. ופסק הרשב"א ז"ל זה לשון ה"ה ז"ל אחר לאדם אחד תחתיו רחב ד' ואין העליון רחב ד' העליון אסור לפי שאסור ההסתחון עד לרקיע ועליון באיורו של תחתון למה הדבר דומה למוציא זיו על חצר מצרי שאסור להשתמש בו בכלים ששבתו בתוך ביתו עד שיעברו. היו שניהם כחצ"י לבית זה משחמש בשלו זה משחמש בשלו למה"ד לבית ועליה של שניה היה ההסתחון רחב ד' והעליון חיוני רחב ד' חס"י הוא כנגד החלון וחורף שלשה לחלון החלון משלימו לד' והרי הוא כחורי רכ"י ואם לא היה כנגד החלון אסור להשתמש עליו כמו שביארנו ע"כ. ולכשידקדק בלשון רבינו ובגמרא חמלא שלדעת רבינו זיוין חלו אסורין זה על זה אפילו חין זה כנגד זה. ולדעת הרשב"א ז"ל דוקא כזה כזה. ועוד חלוק אחר מבורר כמה שאמרנו כנגד החלון ודעת רבינו ג"ל עיקר. עוד כתב הרשב"א ז"ל שכל שרצה ד' מוחין עליו אפילו כלים שאין נשברים וגם זה שלא כדעת רבינו. עוד כתב ואם היה דף אחד לבדו יוצא על חורף כרמליה כל שהוא גבוה עשרה לעולם מותר בין רחב בין קצר ואפילו כלים שאין משחברים שאין גוזרין כרמליה. ובזה יורה רבינו ועיקר:

ואין בתחתון ארבעה. משתמש בשניהן וכן בכל הכותל עד עשרה טפחים התחתונים. היה בתחתון ארבעה ובעליון אין בו ארבעה אינו משתמש בעליון אלא כנגד חלונו בלבד. אבל בשאר הזיון שבשני צדדי החלון אסור להשתמש מפני זה שתחתיו שחלק רשות לעצמו: **ז** כל זיו היוצא על אויר רה"ר שמוותר להשתמש עליו. כשהוא משתמש בו אין נותנין עליו ואין גומלין ממנו אלא כלי חרס וזכוכית וכיוצא בהן שאם יפלו לרה"ר ישרבו. אבל שאר כלים ואוכלין אסורים שמא יפלו לרה"ר ויביאם: **ח** שני *בתים בשני צדי רה"ר זרק מזו לזו למעלה מעשרה פטור. והוא שיהיו שניהם שלו או שיהיה ביניהם עירוב. ואפילו בגדים וכלי מתכות מותר לזרוק. ואם היה זה למעלה מזה ולא היה בשוה אסור לזרוק בגד וכיוצא בו שמא יפול ויביאנו. אבל כלי חרס וכיוצא בהן זורק: **ט** בור ברה"ר וחלון על גביו [ג] הבור וחוליותיו מצטרפים לעשרה וממלאין ממנו בשבת. במה דברים אמורים כשהיה סמוך לכותל בתוך ארבעה טפחים שאין אדם יכול לעבור שם. אבל אם היה מופלג אין ממלאין ממנו אלא אם כן היתה חוליותו גבוהה עשרה שנמצא הדלי כשיצא מן החוליא יצא למקום פטור: **י** אשפה ברה"ר גבוהה עשרה טפחים וחלון על גבה שופכין לה מים בשבת. במה דברים אמורים באשפה של רבים שאין דרכה להפנות. אבל של יחיד אין שופכין עליה שמא תתפנה ונמצאו שופכין בדרך

בר"ר: יא *אמת המים שהיא עוברת בחצר אם יש בגובה עשרה טפחים וברחבה ארבעה או יותר על כן עד

השגת הראב"ד
*אמת המים וכו'. כתב הראב"ד ז"ל הפסין הללו תחת גידודי שאמרנו בגמרא בענין לשון ים שכתבנו לחצר. ואפי' רואה זה המחבר כולל ומעבר ענין בענין סוכה שם ענין אחד והאמת רחוקים ונפרדים, שלקח עתה לשון ים ואמת המים ועירבין וסרפן זה בזה ויש הפרש גדול ביניהם, שהוא אמר חס"י חין בגובה עשרה וברחבה ארבעה טפחים ויורד מעשר מותר למלאות ממנה כי הוא מדבר בשם כותל על גביו מה שח"כ בלשון ים ואם הוא עמוק עשרה ורחבה ד' חס"י שאין כפרצתה יותר מעשר אמות אסור למלאות ממנה מה שח"כ בלשון ים, והטעם מפני שהאמה נכנסה ויוצאה וחולקת רשות לעצמה ואפי' כותב שעל גבה חיה מחירה למלאות לפי שהיא בעצמה נפרצה במילואה למקום האסור לה והכותל שח"י חיוני נחשב לה והלשון נכנס לחצר ואינו יוצא והוא כבור שבחצר ומחילות החצר מחירות אוחז וכוין שאין פרצתו יותר מעשר הכל מותר והאמה לא דקדקו בה על טלמול החצר עומד עומד בין פרצת י' ליורד על י' הכל מותר מפני שיש כותל על גבה שמחיר החצר והוא עצמה נעשים מחילה בינה ובין החצר שהרי עמוקה עשרה ואין החצר נאסר מפני האמה. והלשון דקדקו בו על טלמול החצר עומד שם יש פרצתו יותר על עשר היאך הוא מותר והלא הפרצה אסורה והלשון עומד עומד שהרי נפרצה לו במילואה ולפיכך העמידה בשם לו גידודי וחס"י קצת מחילות על שפת הלשון שמעליה לעומק עשרה נמצאה החצר מוקפת מל' רוחותיה ואינו אסור אלא למלאות מן הלשון. וזהו עיקר פירוש דלית ליה גידודי בין הלשון בין החצר. והלשון הוא לשון זכר והחצר הוא לשון נקבה והחכם יבין עכ"ל:

אמר סימן שג סמ"ג לאוין סה: ב טור ס' שג סמ"ג סה: ג סה: ד טור סימן שג סמ"ג לאוין דרכן ח':

ח שני בתים בשני ד' רה"ר וכו'. בפרק כ"ד משתפין (דף פ"ה) שני גגין בשני ד' רה"ר אמר רב אסור לזרוק מזה על זה ושמואל אמר מותר ואמר שם כגון דמילי חד ומהיה חד זמנין דמגנדר ואפי' ליתאוי ע"כ. וק"ל כרז באסורי גזר דילמא מגנדר ואפי' לאהוי כיון שאין הגגין שוין. ודוקא בכלים שאין נשברים הא בכלים המשחברים אין לחוש היחיד של אדם אחד לרשות של אדם אחר כמו שיבאר בהלכות עירובין וכן פירשו ז"ל. וכחז הרשב"א ז"ל ואם היחס כרמליה עוברת ביניהם כיון שהגגין שלו כל האדרין מותרין: **ט** בור בשוה הרבים וכו'. בהמולא חפילין (ס"ז) בור ברה"ר וחוליותו גבוהה עשרה טפחים הלון שעל גביו ממלאין ממנו בשבת ובגמרא במאי עסקין חילימא כרמליה למה לי חוליא עשרה ח"ר חמא במולגת מן הכותל ארבעה טפחים דיש בחוליה עשרה אלא חין בחוליה עשרה קא מטלטל מרה"י לרה"י דרך רה"י ר' יוחנן אמר לעולם כסמוכה והא קמ"ל דבור וחוליה משחברים לעשרה, ע"כ. ופירש"י ז"ל דר' יוחנן אמר לא כד"ס דתהוי חוליא עשרה לבד מבור אלא הכא צבור ברה"ר וחוליא סביביו סך הכל עשרה עד קרקעיתו הוי רה"י, ע"כ. ונחבארו דברי רבינו:

י אשפה ברה"ר וכו'. שם אשפה ברה"ר וכו' כלשון רבינו. ובגמ' הקשו ולא חיישין שמא תטול אשפה והא אמר רבא וכו'. ומירלו לא קשיא הא דרביס הא דיחיד. וחס מבור. וכתב הרשב"א ז"ל ולמה חין מושפין שמא יתגלגל מה שמליך לחוכה ויך ויפלטו באשפה כמו שהשגש בשני גגין כחזר למעלה לפי שאין מטילין לאשפה כלי אחר חפץ בו אלא מים או שברי כלים, עכ"ל:

יא אמת המים שהיא עוברת בחצר וכו'. דינין חלו עד כהנא שהיא למעלה מן המים הויה רבינו מן המשנה שביכ"ד משתפין (שם פ"ז) והבדילתה והסוגיא שעליה (דף פ"ז) והמיתר

לחם משנה

ז בור ברה"ר וחלון ע"ג הבור וכו'. נראה דבענין שלא יהיה סמוך לכותל ד' טפחים דכיון דאדם יכול לעבור שם קרי רה"ר והרי מעביר מרה"י לרה"י דרך רה"ר ד' והוי כאילו הבור חין כחן והוא רה"ר רחב ס"ז אמה אכל כשאני יכול לעבור אדם חו חו כאילו הבור הוא סמוך ממש לכותל. ופ"ה חמאי גבי אמת המים העוברת בין החצירות וחלומות פחותות אליה כתב רבינו ד"ל בשלימה מופלגת מן הכותל שלשה טפחים וכו' היה לו לשער שם בארבעה טפחים סמוך לכותל כמו ששיער בבאן. וי"ל דשני הכס דהריוחא היא מהמת האמה עצמה דקשהיה מופלגת מן הכותל ג' כיון שהיא בין

עשרה הוצרך להודיענו שהעליון משחמש כנגד החלון דלא ימא דאפילו כנגד החלון לא ישחמש אחר ששה רשויות מחולקים ע"כ נראה דהן לשון דלי ההסתחון שכתב ה"ה חיו רחמי, אלא פירוש לדבריו שכתב כלומר העטם שאני כותב ואפילו דמשמע דהן חלוקה מהודשת יותר הוא משום דלי למטה מעשרה הוא פשוט יותר דהוי כרמליה וחס שתי רשויות מחולקים ואינו משחמש שכתב אחרי כן הוא חפיהם בלשון הבדילתה בפירוש ראשון ועיקר. ומ"ס ה"ה ולכשידקדק וכו' הוא להודיענו חלוקים אחרים שיש מלבד חילוק הדינים שפ"ל מהמת חילוף הגירסאות שזה מבורר:

הנהגות מייבונות

[ג] מכאן משמע לבור שבין חצר לכרמליה או בין חצר לרה"י שא"צ שום תקון ואפי' דבור שבין שתי חצירות צריך תקון כדלקמן בהל' עירובין פ"ג בהלכתא כ"ב הא לא בעי מירי דהשחא

ואני אומר אני לא יעדיתי בחבור הים להשיב על דברי הראב"ד ז"ל דא"כ הייתי צריך לכתוב שמתין דחצר לרבים שני פסין עם לשון ים והלשון פ"ק דעירובין גמ' מחתי' דכשר מכו וכו' וגם מחתי' דאמת המים העוברת בחצר וכו' השנויה פרק כ"ד משתפין ולפיכך לשון בגמרא ולפיה שתי ההלכות על עומקן והקדוקן עד אשר יוכן מי הביא לראב"ד ז"ל לדעת הים ומי הביא לכנגדו לחלוק עליו אלא שא"כ

זמנים. הלכות שבת פט"ו

גבוהים עשרה עשרה שפח המים והמים הנזקקים למלחמה מן המים להחזיר אסור דמקום המים נפרץ במילואו לים :
יב וז"ל רבינו זריר שיהיה טפח מן המהורה יורד בתוך המים . כ"כ הרי"ף שזריך כדי שחלק בין המים שבה"ר למים שבה"י כמחיה של צור שזריכה להיות משוקעת בחוכה לחלק בין רשותו לרשות חבירו . והטעם משום דס"ל דהלכה כר"ב יודעה דאמר (עירובין פ"ו) גבי צור שצין שתי חלונות אין ממלאין ממנו מים בשבת אלא עשו לו מחיה גבוהה עשרה טפחים צ"ל מלמעלה למטה למטה מן המים למעלה למטה מן המים . ומפרש בגמרא אלא דל"ר יודעה למעלה למטה מן המים לר"ר שישקע במים ראשי קנים טפח : ומ"ש ואם היתה המחיה כולה יורדת בתוך המים לר"ר שיהיה טפח ממנה יוצא למעלה מן המים . וטעמו מדאמר ר"ה בסוגיא דהא דאמר ר"ה למטה למטה מן המים לר"ר שיהיה טפח למטה מן המים טפח , ומשמע ליה ז"ל דה"ל למחיה למטה מן המים העוברת בחצר : לא

והממלא דר"ב יודעה ומצריחה ללשון ים שפ"ק (פס"ב) ודימה לשון ים למטה המים והממלא כזה ודעת האחרונים כדעת ההשגות ואין דברים אלו מלויין כדי להלכך בהן . ודעת הרשב"א ז"ל כספרו ממלאנו :

בצורה

עד עשר אמות אין ממלאין ממנה בשבת אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה . ואם אין בגובהה עשרה או שאין ברחבה ארבעה ממלאין ממנה בלא מחיצה : יב היה ברחבה יתר מעשר אמות אף על פי שאין בגובהה עשרה אין ממלאין ממנה עד שיעשה לה מחיצה . שכל יתר על עשר פרצה היא ומפסדת המחיצות . ומהו למלט בכל החצר . אם נשאר מצד הפרצה פס מכאן ופס מכאן בכל שהוא או פס רוחב ארבעה טפחים מרוח אחת מותר למלט בכל החצר ואין אסור אלא למלאות מן האמה בלבד . אבל אם לא נשאר פס כלל אסור למלט בכל החצר שהרי נפרצה חצר לים שהוא כרמלית : יב והיאך מעמידין את המחיצה במים . אם היתה למעלה מן המים צריך [ג] שיהיה טפח מן המחיצה יורד בתוך המים . ואם היתה המחיצה כולה יורדת בתוך המים צריך שיהיה טפח ממנה יוצא למעלה מן המים . כדי שיהיו המים שבחצר מובדלין . אף על פי שאין המחיצה מגעת עד הקרקע הואיל ויש בה עשרה טפחים הרי זו מותרת . ולא התירו מחיצה תלויה אלא [ד] במים בלבד . שאיסור מלטול במים מדבריהם והקלו במחיצה שאינה אלא כדי לעשות היכר : יד *אמת המים העוברת בין החצרות וחלונות פתוחות אליה . אם אין בה כשיעור משלשלין דלי מן החלונות וממלאים ממנה בשבת .

במה

השגת הראב"ד

*אמת המים וכו' עד בתוך החצר . כתב הראב"ד כל זה שנוס והלכה למעשה אם אין בה ד' טפחים כשיעור ואין באגפיה כשיעור משלשלין וממלא ואם יש באגפיה כשיעור או שיש בה כשיעור לא ימלא אלא אם כן פסין יוצאין מן הכותלים מכאן ומכאן ולא יהיה צימם שלשה טפחים ויהיו הפסין גבוהין עשרה , עכ"ל :

לחם משנה

הים אצל הכי דאמרין דלא מהי פס ד' טפחים ביותר מעשר איירי כשנפרץ לרה"ר . ואמרין בגמרא פ"ק דעירובין (דף י"ב) אמר רב יודעה אמר שמואל חצר ניכרת בפס אחד וכו' לשון ים הנכנס לחצר הוה ואתא לקמיה דרב יודעה ולא אצריכה אלא פס אחד וכו' משמע דק' איירי כשהפלה בפחות מעשר דיותר מעשר מחיה גמורה בעין וא"כ יש חימה בדברי רבינו אף לא חזיר פס משכו להחיר המים כשהפלה בפחות מעשר :

יד אמת המים העוברת בין החצרות וכו' . בפרק כ"ד משתתפין (דף פ"ו) משנה אמת המים שהיא עוברת בחצר וכו' בשבת . ובגמ' שם הניח לידך אמת המים וכו' במאי עסקין חלימא באתא המים גופה וכו' ולא באגפיה ולהחליף וכו' כי

הנהגות מיימוניות

דהשתא אפי' קאי בוליה ברה"ר לא בעי כלום כבעמוד כל שכן כי קאי בחצירות . ואל תתמה דברקאי בין שתי חצירות דאסור למלאות הימנו דהדלי הוא מאני דבייתא והכי משמע בפ' כל גגות דהלכה כר"ש דאמר אחר גגות ואחר חצירות ואחר קרפפות רשות אחת הן לכלים ששבתו בתוכן וכו' ור"י ור"מ ור"נ שפסק כר"ש בין עירובי החצירות לעצמן בין לא עירבו אלו עם אלו בין לא עירבו כלל אפי' לעצמן דל"ג כלל דילמא אתי לאיתויי מזה לזה ולבסוף פריך מדרי"א אדרי"א ופריך מאי למשה למשה דבתים משמע מהתם כל ששבת בחצר כלים או מים שבבית מותרים מחצר לחצר בלא עירוב ובלא מחיצה אבל מאני דבייתא לא א"נ אין ממלאין כדי להכניס לבית כדאוקימנא מאי למשה למשה דבתים אבל התם ק"ל כרב דאין אדם אוסר על חבירו דרך אויר ואפי' לשמואל אסקינן הכי אבי"ה ע"כ : [ג] כרב יהודה לגבי ר"ה דאמר למשה למשה במים למעלה למעלה ממים וכו' ר"י אלפס ור"ח וכו' התוס' ודלא כרש"י שפירש דמסקנא דשמעתין דלא כרב יהודה ע"ש ע"כ : [ד] אלא קל הוא שהקילו חכמים במים פירש בקונטרס דלית ליה דרב יהודה אלא כרב הונא דברה"ר למעלה ממים קאמרי וע"ז סומכין העולם שיש להן רבי כסאות על המים אע"פ שאין המחיצות נוגעות על המים והא דאמר בפרקין אמתני' דגוזזטראות לא שנו אלא למלאות אבל לשפוך אסור הילכתא כא"ר אפי' לשפוך נמי שרי דבשל סופרים הלך אחר המיקל וכו' בפסוק בבית הכסא ולא לשם מים דאין הלכה כרב יהודה דאמר לא תהא מחיצה גדולה לצניעות בית הכסא וכו' . ובתבואה נופלת על דף ומשם תהא נופלת לרה"ר מן הכותל שביניהם . ואומר מהר"ם שאם הצואה נופלת על דף ומשם תהא נופלת לרה"ר למים אין לעשות שום תקון לא למשה במים ולא סביב הנקב ואף אם אין דף מתירו מטעם גדול כבוד הבריות דומיא דאבנים מקורולות : וששאלת על בתי כסאות שלכם על המים והמים רגילין להתייבש ובאותה שעה בקעי בהם אם יש היכר מחיצה בין למעלה בין למטה בשעה שיש שם מים מותר דמחיצה תלויה מתרת במים כדאמרין פ' ביצד משתתפין ובשעה שאין מים אסור דאין מחיצה תלויה מתרת בחרבה ואע"פ שיש צואה אסור ואין נראה לחושבם מקום פטור . ואע"פ דפ"ק דשבת חשבינן היזמי והיזמי צואה ברה"ר כרה"י אע"פ דלא גביה ג' וא"כ היכא דאין רחבה ד' על ד' תעשה מקום פטור דאין כרמלית פחותה מד' . יש לחלק לידן דרה"ר ככרמלית אתי ומצטרף בהדיה דק"ל כרב דאמר בפ"ק דעירובין מצא מין את מינו וניעור וכו' הכסא שבין שני בתים אם יש פתח קטן ביניהן שיכולים לערב מערבין ומותרין ואם לאו רשות שניהם שולטת בו ואסור כדאמרין פ"ק ביצד משתתפין לזה בשלשול לזה בשלשול ואפילו את"ל צואה ברה"ר מקום פטור הכא ברשויות דרבנן לא אשכחן בשום מקום שיהא בו מקום פטור כדאמרין פ"ק דשבת דאפילו קנה בן מאה אמה חשיב רשות היחיד , ושלוש שמשונו בר אברהם ז"ל ה"ה ע"כ :

מגדל עז

על המעיין ואני עתה באתי להביא ר"מ ז"ל כמו שיעדתי להראות מקום מוצאו . ואומר על ראשון ראשון כי ר"מ ז"ל ראה שתי השמות הללו חולקות זו על זו ועשה ביניהן שלום ויתרן ויחברן ועשה מהן זה המגדל . והפסין באתם הם פירוש גיודי דשמעתא במסקנא דלשון ים פ"ק דעירובין ואנ"פ שרבו בו הפירושים לרבותינו הקדמונים ז"ל הוא כיון ויש עם לנו שחילק אדם לומר בלשון רבו שכן פירש ר"י אלפס ז"ל בטלכות וגם בעל המאור ז"ל לא השיגו בזה ומורי הרשב"א ז"ל חקו והעמידו על עמדו . ומה שסבר על לשון ים ואמת המים שהם ענין אחד הרי רואה שהתלמוד בעצמו מראה בלבוש שם ענין אחד דגרסי' בעירובין פ"ק (י"ב) אמר רב יוסף אמר רב יודעה אמר שמואל חצר ניכרת בפס אחד ז"ל אפי' לרב יוסף ומי אמר שמואל ליה שמואל לר' חנינא את לא תעביד עובדא אלא או כבוד דופן או כשי פסין ח"ל אלא לא ידענא עובדא כוס בדורה דרעותא לשון ים שנקנס לחצר הוה ואתא לקמיה דרב יודעה ולא אצריכה אלא פס אחד ז"ל לשון ים קאמרת קל הוא שהקלו חכמים במים והדר מ"מ קשאו ופירק כי אתו רב כהנא ורב הונא ברבי דר' יוסעבד מבי רב פירושא מרזח אתה בלרבעה משתי רוחות משכו לכלן ומשכו לכלן . ובתרא הכי מייחית גופא דכרייתא דר' לשון ים שנקנס לחצר אין ממלאין ממנה אלא"כ עשה לו מחיצה גבוהה י' טפחים דל"ר שרצונו יתר מעשר אכל עשר אין צריך כלום ושקלי וטרי עלה מימלא הוא דלא ממליין אין אלמא מדמקטין לה אהדיי מכלל דלשון של ים שיהא לחצר ולחורכה אי לא משום שעתא דאין מחיצה תלויה מתרת במים וקל הוא שהקלו חכמים במים וכו' אמת המים שהם כקנין כיצד משתתפין דמים כוא כלשון של ים ולא מיניו שחילק התלמוד ביניהן דעבי דבני מתני' דאמת המים נמי גרסי' בגמרא ח"ר עשו לה ככניסה ולא עשו לה כנייהא עשו לה כנייהא ולא עשו לה ככניסה אין ממלאין ממנה בשבת אלא"כ עשו לה מחיצה גבוהה י' טפחים דכניסה וביציאה ר' יודעה אומר כותל שעל גבה חדרון משום מחיצה ומסקי תלמודא דר' יודעה בשלא היתה עמוקה י' ורחבה ד' וכו' ודאי דר' יודעה מחיצה תלויה הוא וכן פירש' ז"ל וטעמא משום דבמים הקילו כדאמרין בלשון ים דפ"ק ופליג את"ק דרבא בין דכרייתא בין דמתני' וגם בלשון ר"י אלפס כן משמע ועשאו ככור השני כמנהג שלפניה בין דמתני' בין דכרייתא למעלה מן המים או למטה מהן . וגם כר"ס ספרותי ז"ל כן הסכים מתוך קושא ורבותיו בעלי הסוס' הורו כן וז"ל הקשה גבוהה י' דהכא משמע דלשון ים נמי רס"י דקאמר בעשר אין צריך בלום ולקמן תיחא אמת המים העוברת בחצר אין ממלאין ממנה בשבת משני שהיא כרמלית ופירק דהם איירי בגבוהה י' ואינם בעלה לגבי חצר אלא כהא איירי בלוינס בגבוהה י' ובעלה לגבי חצר עכ"ל . וזה היתרון תשוב בניני דע' דמוקמינן לה לכותל אליה דר' יודעה כשאינה גבוהה י' ורחבה ד' מכלל דלפ"ק בגבוהה י' ורחבה ד' עסקין ולשון של ים כניסה . ולמדנו ממנו שני דברים . א' בלשון ים אמת המים דיינס שוה ודאי דכניסה י' תליא מילתא כמ"ס ר"מ ז"ל שחזקין אותה כחוצה וערובו וכן הסכים מורי הרשב"א . ואף כי יש כזה למפרש ז"ל חזקין אחרים ושיטות אחרות אמתנו עמדתנו בזה השטח כאשר עמדו רבותינו בעלי התוס' ור"י אלפס ז"ל וגם ראיתי בעל המאור ז"ל לא השיג עליו דבר נראה שהסכים לדעתו וכן הסכים סר"ס מקיף ז"ל וגם דעתו של הראב"ד עמוקה ויש לו פנים בטלכה :

אמת המים העוברת עד בתוך החצר . פ' משתתפין : כתב הראב"ד כל זה שנוס והלכה למעשה וכו' ויהיו הפסין גבוהים י' עכ"ל : ואני אומר הוא כותל כהלכה כהלכה המכרת גמרא מתניתין דאמת המים ואפי' לנפין כל דעתה דגרס' הכס תניא לידך אמת המים העוברת בין החלונות פתוחות משלשלין דלי וממלא ג' אין משלשלין דלי וממלא רב"ג אומר פחות מלרבעה וכו' וזיילינן במאי עסקין חלימא באתא המים גופה וכו' ר"י חזקין אחרים ושיטות אחרות אמתנו עמדתנו בזה השטח כאשר עמדו רבותינו בעלי התוס' ור"י אלפס ז"ל וגם ראיתי בעל המאור ז"ל לא השיג עליו דבר נראה שהסכים לדעתו וכן הסכים סר"ס מקיף ז"ל וגם דעתו של הראב"ד עמוקה ויש לו פנים בטלכה :

[illegible]

הוא ע"כ: ואבי אומר לא ידעתי מה בא לחדש אלא אם הקפיד על השמירה בלבד דאיכא מהפסי לכו כי ההלכה היא ש' הורק גמ' מתני' דפסייה ובפסייה שלכו כהוב רב הדרה ורבה בר רב הונא ומוסר דפסייה דגבירי גרים: הקורא בספר בכרמלים עד גוללו אללו. ש' המואל תפילין (דף י"ז): המעביר קוץ כדי שלא יזקק עד מאה אמה. פרק כירה (דף מ"ב):

[ב] וכן פסקו החסו' שדין אחד להם לבית סאתים ולפחות מבית סאתים וצ"ע ע"ב: [ג] מכאן התייר ר"ת בגינה אחת יתיירה מבית סאתים שלא הוקפה לזרייה לטלטל מתוכה לחוץ הואיל ואין רה"ר מגורה עוברת לפניה סרטיא ופלטיא אלא כרמולית והתייר להטמין בהמפתח בתוך הגינה אע"פ שעומד בחוץ ונותן לתוך הגינה או נוטל מתוכה לחוץ ואין לחלק בין גינה לסלע דהכא והכא לא שכיחא שהרי כל עיקר גזירה זו כדי שלא יבא לטלטל בכולו והוא טעמא שייך נמי הכא , ועוד ראינו מדרגתניא בפ"ק דשבת ד' רשויות לשבת ואם היה אמור לטלטל משאר כרמולית לקרפף יתר מבית סאתים אשכחן להו חמשה ע"ב לשון מהר"ם, ע"ב: [ג] אמר שמואל הלכה כר' יוסי, ע"ב: [ד] וכ"כ מורי הר"ם ז"ל בפסקי עירובין דפשיטה היתירא מההיא דסנדל דאמר פנים הרשות באו לכאן, ע"ב: [ס] ואע"פ שאין עשויים איצטמלאות וכ"פ החסו' מרעבב ר' הונא בריה דרבי יהושע עובדא הכי ואמר אנוהי כר"נ ס"ל ודלא כאבימי דאמר והוא שעשוי איצטבלא וכו', ע"ב: